

obč. zák.), čemuž odpovídají i vzájemné povinnosti dětí. Tvrzení odvolatelovo, že žalobkyně zanedbala jako matka jeho výchovu, nemá význam pro odepření nároku, plynoucího jí z § 154 obč. zák.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a rozhodl.

Důvody:

Nejvyšší soud souhlasí s názorem soudů nižších stolic, že právo rodičů proti dětem na poskytování výživy podle § 154 obč. zák. nezávisí na tom, zdali si snad rodiče nouzi sami zavinili, ani na tom, zda jsou zaopatření hodni, neboť zákon to nestanoví a požaduje jen, že rodiče upadli v nouzi. Nemanželské děti mají proti nemanželské matce téměř táž práva jako děti manželské (§§ 754, 763, 795, 1220, 1231 obč. zák.), nemanželské matce naproti tomu přísluší zákonné právo dědické ke jmění nemanželského dítěte (§ 756 obč. zák.), a nemůže býti proto pochybnosti o tom, že také matka nemanželského dítěte, upadne-li v nouzi, jest oprávněna požadovati od dítěte slušnou výživu, jež se řídí hospodářskou mohoucností dítěte. Dovolání jest však oprávněno, pokud s hlediska dovolacího důvodu podle čís. 2 § 503 c. ř. s. uplatňuje výtku neúplnosti odvolacího řízení pro nepřipuštění důkazu vkladní knížkou Hospodářské záložny a výsledkem stran o tom, že žalobkyně má u záložny vklad 15.000 Kč. Okolnost tato jest s hlediska § 154 obč. zák. závažná.

Čís. 11059.

Podpis notáře na dovolání nenahrazuje podpis advokáta (§ 506 čís. 4 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 3. října 1931, Rv I 1651/31.)

Ve sporu proti úpadkové podstatě zastoupené notářem jako správcem úpadkové podstaty podepsal notář dovolání žalované.

Nejvyšší soud vrátil spisy s poukazem, by bylo podle §§ 84, 85 c. ř. s. a § 89 jedn. ř. učiněno opatření, by dovolání bylo po rozumu § 506 čís. 4 c. ř. s. opatřeno podpisem advokáta, vykázaného řádnou plnou mocí, neboť podpis notáře nenahrazuje podpis advokátův.

Čís. 11060.

Pokud jest přípustná určovací část žaloby, jež jest pouhým úvodem žaloby o plnění.

Ujednáním nájemní (pachtovní) smlouvy nemůže se rušitel cizích věcných práv sprostíti ze závazků, jež vznikají věcně oprávněnému proti němu z jeho nedovolených zásahů do věcného práva.

Pravou vůli zůstavitelovu lze zjistiti i jinými průvody než listinou.

Nejde-li o věc správy mezi spoluvlastníky, nýbrž o odčinění zásahu třetí osoby do spoluvlastnictví, jest přípustným pořad práva.

Není třeba žaloby všech spoluvlastníků, jde-li o zásah proti integritě spoluvlastnického práva k ideálnímu podílu společné věci.

(Rozh. ze dne 3. října 1931, Rv II 544/31, R II 237/31.)

Dům ve Strážnici, o nějž tu jde, náležel jednou čtvrtinou žalobkyni Boženě G-ové, jednou čtvrtinou žalobkyni Štěpánce G-ové a jednou polovinou žalovanému, jemuž příslušelo ke čtvrtinám žalobkyň podle odevzdací listiny užívací právo. Pozemky, o něž tu jde, náležely jednou polovinou žalobkyni Štěpánce G-ové a jednou polovinou Josefu K-ovi. Žalovanému příslušelo podle téže odevzdací listiny i k těmto pozemkům užívací právo. Žalobou, o niž tu jde, domáhaly se žalobkyně na žalovaném, by bylo uznáno právem, že žalobkyně jsou spoluvlastnicemi domku ve Strážnici, každá z nich ideelní čtvrtinou, že žalobkyně Štěpánka G-ová jest spoluvlastnicí pozemků ideelní polovicí, že toto spoluvlastnictví žalobkyň jest omezeno jen služebností doživotného užívání žalovaného, že mu tudíž nepřísluší právo rozšiřovati tuto služebnost na služebnost požívání, a že mu proto zejména nepřísluší právo pronajímati dům a propachtovati pozemky na jiné osoby, že žalovaný jest povinen zdržeti se pro příště tohoto rozšiřování služebnosti, odstraniti do čtrnácti dnů dosavadního nájemce z domu a zrušiti pachtovní poměr ohledně pozemků do tří měsíců. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaného, pokud uplatňovalo zmatek podle § 477 čís. 6 c. ř. s., vyhověl mu však potud, že zamítl žalobní žádost, pokud se domáhala zjištění, že žalobkyně jsou vlastnicemi domu ve Strážnici, každá z nich ideelní čtvrtinou, žalobkyně Štěpánka G-ová jest spoluvlastnicí pozemků ideelní polovinou, jakož i že žalovaný jest povinen odstraniti do čtrnácti dnů dosavadního nájemce z domu a zrušiti pachtovní poměr ohledně pozemků do tří měsíců, dále vyhověl odvolání potud, že zrušil napadený rozsudek v ostatní části a vrátil věc procesnímu soudu první stolice, by, vyčkaje pravomoci, znovu jednal a rozhodl. Důvody: Nepřípustnost pořadu práva namítal žalovaný již v první stolici a napadený rozsudek také o ní rozhodl, ovšem neprávem, nikoliv v nálezu, nýbrž jen v důvodech. Nevyhověl námitce, a to právem. K odůvodnění svého stanoviska v tomto směru uvádí odvolání, že žalovaný jest spoluvlastníkem nemovitosti, kteroužto jeho vlastnost nelze prý dělit od jeho vlastnosti jako požívatel nemovitostí, takže žalobkyně, jež se žalovaným mají stejný podíl, musí se, nesouhlasí-li s úkony žalovaného ohledně nemovitostí, po rozumu § 835 obč. zák. obrátiti na nesporného soudce. Leč to neobstojí. Žalobkyně se domáhají výroku, že žalovanému nepřísluší k nemovitosti požívání, jež si osobuje, nýbrž jen užívání. A v tomto sporu jde jen o tuto otázku, nikoliv o jinou. Že žalovaný jest i spoluvlastníkem nemovitosti, stěžuje sice poněkud právní

situaci, ale nemění ani podklad, ani podstatu rozepře. Podle toho nejde o věc, jež má něco společného s ustanovením § 835 obč. zák., takže není pochybnosti ani o tom, že rozhodnutí o této věci patří výlučně na pořad práva. Ve věci samé uplatňuje odvolání, že bylo provéstí důkazy o tom, co dle místních a časových poměrů znamenalo slovo »užívání« na Strážnicku v roce 1910, a o tom, že nemovitosti byly vždy pronajaty (propachtovány) a že bylo úmyslem Kateřiny R-ové, by odkazem i pro odvolatele zachovala možnost tohoto propachtování i nadále. »Užívání«, o něž tu jde, bylo odvolateli přiznáno poslední vůlí jeho manželky jako odkaz v roce 1910 ve Strážnici. Podle § 665 obč. zák. jest i při odkazech chápati slova v jich obvyklém významu, leč že by bylo dokázáno, že si zůstavitel navykl s určitým výrazem spojovati zvláštní smysl, nebo že by jinak odkaz neměl účinku. Dále praví § 504 obč. zák., že se výkon osobních služebností, není-li jinak ujednáno, určuje podle těchto zásad: Služebnost užívání spočívá v tom, že někdo jest oprávněn užívatí cizí věci jen pro svou potřebu, neporušuje podstatu. Ve světle těchto ustanovení jest tvrzení odvolatelovo o obvyklém významu slova »užívání« a o úmyslu Kateřiny K-ové pro řešení sporu závažné, pročez měly býti důkazy ty provedeny. Nevadí, že odvolatel uzavřel v zápětí se svými dětmi v pozůstalostním řízení po manželce dohodu, v níž se zase mluví »o užívání«, poněvadž jednak jde tu v tom ohledu po rozumu § 1379 posl. věty obč. zák. o novaci kumulativní, jednak by, předpokládajíc, že to, co odvolání o významu slova »užívání« tvrdí, odpovídá skutečnosti, šlo jen o falsa demonstratio, jež i při smlouvách může býti úspěšně namítána. Podotýká se, že právo »užívání« jest jen tehdy dělitelné, záleží-li v oprávnění pobíratí plody, jinak že dělitelným není, jak učí Ehrenzweig ve svém Systému § 389. Jest však míti na mysli, že není sporu mezi stranami o tom, že odvolatel byl a jest spoluvlastníkem domu, k němuž mu jeho manželka Kateřina K-ová, pokud jde o její polovici, zřídila sporné právo užívání. Kdyby toto »užívání« nemělo záležitosti v právu pobíratí plody, nýbrž jen v užívání v technickém slova smyslu, nebylo by dělitelným a proto by odkaz v tom případě musel zůstatí bez účinku (§ 655 obč. zák. poslední věta). Tím však, že ony důkazy nebyly provedeny, trpí řízení první stolice podstatnými vadami, které zabránily důkladné vysvětlení a řádné posouzení rozepře, pročez muselo o věci býti uznáno podle § 496 čís. 2 c. ř. s. Bude nyní na procesním soudu, by ony důkazy jakož i snad důkaz výsledkem stran v oněch směrech provedl a pak znovu rozhodl. Není správný názor odvolání, že jen všichni spoluvlastníci mohou podati žalobu, již jest projednáváná žaloba, nikoliv i každý z nich pro svou část, neboť to by znamenalo zbytečné omezování jeho ideálního vlastnictví. Stačí v tom ohledu poukázati na důvody rozhodnutí nejvyššího soudu, otištěného ve sbírce n. s. pod čís. 5432 a j. Pokud uživatel má právo věc mu sloužící pronajmouti, bylo již shora uvedeno. Jest sice přípustné, by žalobce již v žalobě učinil mezitímní návrh na zjištění po rozumu § 236 c. ř. s., ovšem objeví-li se ve sporu, že jsou tu předpoklady zákona. Ale v souzeném případě poměry vlastnictví k nemovitostem »za rozepře spornými«

se nestaly a proto není předpokladu pro řečenou část žalobní žádosti. Pokud jde o její část, podle níž jest žalovaný povinen vykliditi nájemce z domu a zrušiti pachtovní poměr ohledně pozemků, jest odvolání přisvědčiti, že neodpovídá zákonu, neboť buď jest žalobní žádost v otázce povahy odvolatelova oprávnění odůvodněna, pak nemá odvolatel vůbec právo dům pronajmouti a pozemky propachtovati, pak ale platí o jeho poměru k nájemci (k pachtýři) v tom ohledu pravidlo: »nemo plus juris in alium transferre potest, quam ipse habet« do všech důsledků, takže by v tom případě nebyl ani oprávněn nemovitostmi potud disponovati, že by měl právo dáti někomu z nich výpověď a odstranění nájemníka (pachtýře) příslušelo výlučně vlastníkům. Pakli však žalobní žádost co do jádra věci bude zamítnuta, zamítne se ovšem i tato její část, takže žádání v tom ohledu jest již z těchto důvodů nehledíc k dalším jiným v každém případě neodůvodněno. Proto muselo býti uznáno, jak se stalo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání, zároveň rekursu žalovaného, vyhověl však částečně dovolání žalobkyně a napadený rozsudek ve výroku, jímž změnou rozsudku prvé stolice byla žaloba částečně zamítnuta, a v témž rozsahu i rozsudek prvního soudu zrušil a vrátil věc procesnímu soudu, by též o této části žalobní prosby dále jednal a znovu rozhodl; rekursu žalobkyně do zrušovací části napadeného rozsudku nevyhověl.

D ů v o d y:

K d o v o l á n í ž a l o b k y n ě: Žalobní prosba má formu obvyklou při žalobách z věcných práv. V souzeném případě zamítl odvolací soud žalobu co do první věty prvního odstavce, v níž se žádá za zjištění, že žalobkyně jsou vlastnicemi ideálních podílů na nemovitostech blíže označených. Tato první věta prvního odstavce žalobní prosby není samostatnou částí žalobního nároku; nýbrž prostým úvodem k další části prosby žalobní, čímž žalobkyně docílily, že žalobní prosba přes svou složitost nezní těžkopádně. Pochybil proto v souzeném případě odvolací soud, zamítnuv žalobu co do této věty. Avšak dovolání napadá správně i další část odvolacího rozsudku, pokud jím byla žalobní prosba zamítnuta ohledně povinnosti žalovaného odstraniti, t. j. vykliditi nájemce a zrušiti pachtovní poměr. Dovolatelky vystižně uvádějí, že tato část žalobní prosby vyplývá z povinnosti žalovaného k restituční činnosti, kterou jest vyvozovati ze zaviněného rozšiřování obsahu oprávnění. Odvolací soud nerozlišoval poměr žalobkyně k žalovanému a poměr tohoto k jeho nájemcům a pachtýřům. Pronajmouti (propachtovati) může věc kdokoli, i nevlastník, nemůže-li však ten, kdo věc pronajímá (propachtovává), odevzdati ji do nájemního (pachtovního) užívání svému smluvníku, náleží mu, by se s pronajímatelem (propachtovatelem) vypořádal o obligačních závazcích založených smlouvou nájemní (pachtovní). Ujednáním takové nájemní (pachtovní) smlouvy nemůže se však rušitel cizích věcných práv sprostiti ze závazků, jež vznikají věcně oprávněnému proti němu z jeho nedovolených zásahů do věcného práva. Z dů-

vodů níže uvedených bylo však dovolání žalující strany vyhověti jen tak, že i ohledně této části žalobního nároku bylo napadený rozsudek a v dalším důsledku podle § 510 c. ř. s. i rozsudek první stolice zrušiti a věc i v této části odkázati na procesní soud, by dále jednal a znovu rozhodl.

Rekurs žalobkyní do zrušovacího usnesení není důvodný. Jak již odvolací soud uvedl, nevádí ani předpis § 655 obč. zák. tomu, by nebyla zjištěna pravá vůle zůstavitelky (arg. § 292 c. ř. s.) i jinými průvody, tudíž nejen listinou. Stačí v tomto směru odkázati na důvody napadeného rozhodnutí. Bude proto nutné provést důkazy odvolacím soudem uvedené.

K d o v o l á n í ž a l o v a n é h o. Podle názoru nejvyššího soudu nejde v souzeném případě o věc správy mezi spoluvlastníky, nýbrž o odčinění zásahu osoby třetí do spoluvlastnictví. Netrpí proto rozsudek odvolacího soudu zmatečností ve smyslu čís. 6 § 477 c. ř. s. Pokud žalovaný brojí proti zrušovací části rozhodnutí druhé stolice, jde vlastně o rekurs. Žalovaný hledí dovoditi, že není třeba zrušiti rozsudek první stolice, ježto lze ve věci rozhodnouti bez doplnění pro nedostatek pasivního oprávnění, a trvá na rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 28. listopadu 1911 Rv II 2/11, uveřejněném v Právniku 1912 str. 602, podle něhož při spoluvlastnictví jsou k zápůrčí žalobě podle § 523 obč. zák. oprávněni jen všichni společníci. Ale tam šlo o případ docela jiný; jeden spoluvlastník žaloval třetí osobu o vyklizení bytu, čímž si osoboval proti ostatním spoluvlastníkům právo nakládati s věcí samou, kdežto v souzeném případě jde o zásah proti integritě spoluvlastnického práva k ideálnímu podílu společné věci. I stačí žalovaného odkázati na důvody napadeného rozsudku, které jsou ve shodě s rozhodnutími čís. 2590, 4017, 4333 a 5432 sb. n. s.

Čís. 11061.

Třebaže i soud místa nehody (§ 9 aut. zák.) i obecný soud žalovaného ze škody provozem automobilů jsou v místě, kde jest několik okresních soudů (§ 103 j. n.), má žalobce právo volby, zda chce žalovati u soudu místa nehody či u obecného soudu žalovaného.

(Rozh. ze dne 5. října 1931, R I 614/31.)

Žalobce domáhal se na žalovaném, bydlícím v Břevnově, náhrady škody z úrazu automobilem na Václavském náměstí. Soud první stolice (okresní soud pro vnitřní Prahu) žalobu k námitce místní nepříslušnosti odmítl. **D ů v o d y:** Žalující strana opírá příslušnost odvolaného soudu pro žalobu, v níž se domáhá náhrady škody z poškození automobilem žalovaného, o § 9 zák. aut. Žalovaná strana vznesla včas námitku místní nepříslušnosti, odůvodňujíc ji tím, že žalovaný bydlí v Břevnově a že tedy vzhledem k ustanovení § 103 j. n., nelze uplatňo-